

**Ubrania z odzysku
czyli ekologiczny pokaz mody
Les vêtements recyclés,
un défilé de mode recyclé**

Karolina Wawrzonek

**Scenariusz interdyscyplinarnego
projektu edukacyjnego do języka francuskiego
dla II etapu edukacyjnego (klasy IV–VIII szkoły podstawowej)**

opracowany w ramach projektu:

„Tworzenie zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2022

Redakcja merytoryczna: Renata Rychlicka
Redakcja językowa i korekta: Eduexpert sp. z o.o.
Projekt graficzny i projekt okładki: Eduexpert sp. z o.o.
Redakcja techniczna i skład: Eduexpert sp. z o.o.

Weryfikacja i odbiór niniejszej publikacji: Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie

w ramach projektu: *Weryfikacja i odbiór zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy*

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl

1. Metryczka projektu

1.1. Temat projektu

Ubrania z odzysku czyli ekologiczny pokaz mody

Les vêtements recyclés, un défilé de mode recyclé

1.2. Typ szkoły

Szkoła podstawowa

1.3. Klasa

VI klasa (12–13 lat)

1.4. Słowa klucze

moda, pokaz mody, ubrania, buty, dodatki, rozmiary, recykling, drugie życie ubrań, stylizacja, nosić, być modnym

la mode, un défilé de mode, les vêtements, les chaussures, les accessoires, le recyclage, le prêt-à-porter, la haute couture

2. Osoby prowadzące projekt

2.1. Koordynator

Nauczyciel języka francuskiego

2.2. Osoby uczestniczące w projekcie

Nauczyciel techniki, nauczyciel historii

3. Ramy czasowe

3.1. Początek projektu

Dowolny moment roku szkolnego

3.2. Zakończenie projektu

Po upływie trzech tygodni

4. Cele projektu

4.1. Cele ogólne

Pośród celów ogólnych kształcenia w szkole podstawowej wymienionych w podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego poniższy projekt będzie realizował przede wszystkim:

- podniesienie kompetencji językowych (język francuski) w zakresie wyglądu człowieka;
- nabycie wiedzy związanej z kulturą w zakresie mody;
- podniesienie kompetencji technicznych, tu: przerabiania, stylizowania ubrań;
- podniesienie kompetencji społecznych i pracy w grupie;
- integracja wszystkich kompetencji;
- uatrakcyjnienie zajęć języka francuskiego, techniki i historii.

Ponieważ przedmiotem wiodącym w niniejszym scenariuszu jest język francuski nauczany jako język pierwszy na II etapie edukacyjnym, projekt będzie realizował również rozwijanie kompetencji językowych:

- poszerzenie znajomości środków językowych dotyczących wyglądu człowieka i mody;
- rozumienie i przetwarzanie prostych wypowiedzi pisemnych i ustnych w języku francuskim dotyczących wyglądu człowieka i mody;
- tworzenie prostych wypowiedzi pisemnych i ustnych w języku francuskim dotyczących wyglądu człowieka i mody.

4.2. Cele szczegółowe

Uczeń:

- Poznaje słownictwo w języku francuskim związane z człowiekiem i jego wyglądem zewnętrznym, oraz jego rzeczami osobistymi, ubraniami, rozmiarami, a także z modą (jęz. francuski).
- Poznaje konstrukcje gramatyczne potrzebne do opisu wyglądu, wyrażenia: *ça me va ; ça te va, ça me plaît, ça te plaît*, czasowniki *avoir, être habillé, s'habiller, porter*, w czasie teraźniejszym, przymiotniki, tworzenie rodzaju żeńskiego przymiotników i liczby mnogiej (jęz. francuski).
- Poznaje definicję pojęć: *prêt-à-porter i la haute couture* i różnice pomiędzy nimi (jęz. francuski).
- Poznaje kwestie związane z recyklingiem ubrań oraz ogólne zasady recyklingu.
- Rozwija kreatywność oraz samodzielność, tworząc własne stylizacje ubraniowe, nadając ubraniom drugie życie (technika).
- Poznaje główne elementy strojów w poszczególnych epokach historycznych (historia).
- Przyjmuje postawę odpowiedzialności za współczesny i przyszły stan środowiska (cały projekt).
- Współpracuje w grupie, uczy się zawierania kompromisów oraz współodpowiedzialności (cały projekt).

4.3. Cele szczegółowe dla uczniów – cele w języku ucznia

Dzięki projektowi interdyscyplinarnemu *Ubrania z odzysku czyli ekologiczny pokaz mody/ Les vêtements recyclés ; un défilé de mode recyclé*:

- Poznam wybrane elementy francuskiego świata mody oraz pojęcia *prêt-à-porter i la haute couture*.
- Nauczę się opisywać w języku francuskim ubiór człowieka, jego szczegóły; poznam potrzebne do tego konstrukcje gramatyczne i słownictwo.
- Poznam typowe stroje dla poszczególnych epok historycznych.
- Z niepotrzebnych już ubrań stworzę własną stylizację na pokaz mody.
- Nauczę się pracować w grupie, wspólnie decydować, dzielić obowiązki i wywiązywać się ze swoich zadań w wyznaczonym terminie.

5. Treści kształcenia

Scenariusz interdyscyplinarnego projektu łączy nauczanie języka francuskiego i kultury francuskiej z treściami, które są omawiane w VI klasie szkoły podstawowej na lekcjach techniki oraz historii. Niniejszy projekt będzie przeprowadzany na tych lekcjach.

5.1. Język francuski

Na lekcjach języka francuskiego wchodzących w skład projektu (pięć godzin) uczniowie poznają słownictwo związane z ubiorem (podstawowe jego elementy, buty, podstawowe akcesoria), wyrażenia określające aprobatę lub dezaprobatę związaną z przygotowaną stylizacją (*ça me va ; ça te va ; ça me plaît ; ça te plaît*), czasowniki *avoir, être habillé, s'habiller, porter* i ich odmianę w czasie teraźniejszym oraz niezbędne przymiotniki, w szczególności przymiotniki określające kolory. Uczestnicy nauczą się tworzyć rodzaj żeński i liczbę mnogą wybranych przymiotników. Uczniowie będą także wykorzystywać konstrukcje opisujące wzory na materiałach (*à carreaux, à pois, uni, à rayures, à motifs*) oraz słownictwo określające, z czego zrobione jest dane ubranie (*en coton, en lin, en polyester, en laine*).

Uczniowie przeczytają i wysłuchają prostych tekstów opisujących stylizacje modowe, a następnie sami przygotują opis stylizacji modowej, którą stworzą na lekcji techniki. Jeśli uczniowie wykażą zainteresowanie przerabianiem ubrań, można omówić z nimi jeden z zaproponowanych w netografii filmików-tutoriali w języku francuskim, które prezentują krok po kroku, jak zająć się przerabianiem ubrań.

Podczas lekcji języka francuskiego uczniowie poznają także kluczowe dla francuskiej mody pojęcia: *la haute couture* i *prêt-à-porter*.

Warto również zwrócić uwagę uczniów na fakt, że wiele pojęć w języku polskim związanych z modą pochodzi z języka francuskiego. Można zaproponować im stworzenie minisłowniczka takich wyrażen (np. garderoba, pantofle, gorset, peruka, pantalony, fular, biżuteria, szmizjerka, krawat).

Jeśli uczniowie wykażą duże zainteresowanie tematem mody i będą chcieli rozmawiać o modowych trendach na lekcji języka francuskiego, nauczyciel może przedstawić im najbardziej popularne określenia stylów mody w języku francuskim, takie jak BCBG (*bon chic, bon genre*), BOBO (*bourgeois, bohème*), hipster, czy bling-bling. Wyjaśnienia i opisy wymienionych stylów można znaleźć w artykule im poświęconym; link do artykułu dostępny jest w netografii. Wziąwszy pod uwagę, że chłopcy w wieku 12–13 lat rzadko interesują się modą na tyle, żeby inspirować się szczegółowymi stylami, można zwrócić ich uwagę na fakt, że powyższe style odnoszą się często do opisu samochodów. Można poprosić uczniów, aby do opisywanej stylizacji ubraniowej dopasowali pasujący do niego samochód i spróbowali go opisać, używając wyrażen i przymiotników, które poznali na lekcjach projektowych.

Uczniowie mogą też na potrzeby projektu wymyślić dla swoich grup pseudonimy projektowe, które będą im się kojarzyły ze światem mody. Warto wcześniej zaprezentować im nazwiska najbardziej znanych projektantów francuskich, tak aby mogli wymyślić podobne nazwy/nazwiska (Christian Lacroix, Christian Dior, Louis Vuitton, Christian Louboutin etc.).

Na ostatniej lekcji projektowej zostanie zorganizowany klasowy pokaz mody, podczas którego wszystkie grupy zaprezentują swoje stylizacje i ich opisy w języku francuskim. Pokazowi powinna towarzyszyć francuska muzyka, która zostanie wybrana przez uczniów.

5.2. Technika

Projektowe lekcje techniki (dwie godziny) zostaną poświęcone przygotowaniu stylizacji z używanych ubrań przyniesionych uprzednio przez uczniów oraz omówieniu kwestii recyklingu i nadawania drugiego życia przedmiotom.

Projekt zostanie wprowadzony na lekcji dyskusją na temat recyklingu, podczas której uczniowie opowiedzą o swoich doświadczeniach w tej kwestii. Podadzą przykłady, w jaki sposób wykorzystywać przedmioty, które przestały już być przydatne według ich pierwszego przeznaczenia lub jak w odpowiedni sposób pozbyć się z domu rzeczy, które nie są już potrzebne, a mogą zostać poddane recyklingowi.

Podczas dyskusji na temat recyklingu używanych ubrań należy także uwrażliwić uczniów na problemy ekologiczne, np. jaki wpływ na zmiany klimatyczne ma nadprodukcja ubrań. Warto poruszyć z uczniami kwestię przerabiania, odsprzedawania czy oddawania niepotrzebnych już w domu rzeczy, które dzięki takim działaniom mogą dostać drugie życie i trafić do nowych użytkowników. Można stworzyć listę stron internetowych i aplikacji, które te działania ułatwiają, i porównać takie strony funkcjonujące w Polsce z tymi dostępnymi we Francji.

Uczniowie przygotowują stylizacje, które następnie zostaną zaprezentowane na klasowym pokazie mody podczas ostatniej projektowej lekcji języka francuskiego. W tym celu uczniowie przyniosą na lekcję techniki ubrania i akcesoria, które wybiorą uprzednio w domu z rodzicami i zakwalifikują jako niepotrzebne lub nadające się do przeróbek szkolnych. (Kwestia ta powinna wcześniej zostać omówiona z rodzicami, najlepiej na zebraniu poprzedzającym projekt. Należy uwrażliwić uczniów, że ubrania, które zostaną przyniesione do szkoły w celu przeróbki, muszą zostać zaakceptowane przez rodziców. Najlepiej poprosić uczniów o spisanie ubrań, które ze sobą zabiorą i podpisanie tej listy przez rodziców).

Jedną z lekcji techniki uczniowie poświęcą na pracę w grupach nad swoimi stylizacjami. Każda grupa może przygotować jedną stylizację. Jeśli zabawa spodoba się uczniom, mogą przygotować po jednej stylizacji dla każdego ucznia.

W ramach przerabiania przyniesionych ubrań uczniowie mogą coś do nich doszyć (oczywiście pod kontrolą nauczyciela, ucząc się przy tym przyszywania guzików itp.), mogą coś odciąć, np. kawałek rękawa lub nogawki, i zastąpić inną ozdobą. Oczywiście mogą też ograniczyć się do dobrania do siebie ubrań i akcesoriów wedle własnego projektu.

Jeśli szkoła wyposażona jest w pracownię techniczną, w której znajduje się np. maszyna do szycia, nauczyciel może pomóc przesyć coś uczniom, pokazać im, jak działa to narzędzie.

5.3. Historia

W trakcie lekcji historii przeznaczonych na projekt (dwie godziny) nauczyciel może zaproponować uczniom dyskusję o różnicach w strojach ludzi na przestrzeni wieków. Pokazując uczniom ilustracje przedstawiające ubrania w różnych epokach, nauczyciel prosi ich o opisanie tego, co widzą, i zastanowienie się, jakie role odgrywał dawniej strój w życiu społeczeństwa. Nauczyciel powinien wybrać stroje charakterystyczne dla danych epok historycznych. Na podstawie zaprezentowanych obrazków uczniowie spróbują wywnioskować, jak zmieniała się moda i co miało wpływ na zachodzenie zmian. Proponowane źródła ilustracji znajdują w netografii.

Można również przedstawić uczniom kilka elementów garderoby, kiedyś bardzo popularnych, dziś już nieznanych, i zapytać, do czego takie ubrania służyły (np. szlafmyca, halka, trzewiki, blezer czy pepegi). Link do artykułu na temat nazw takich ubrań znajduje się w netografii.

Nauczyciel może poprosić, aby na drugą lekcję projektową każdy z uczniów wybrał jeden element garderoby i znalazł informacje, jak zmieniał się on na przestrzeni dziejów. Każdy z uczniów może przygotować krótką pracę pisemną dotyczącą historii np. spodni, spódnicy, kapelusza czy kapci.

6. Zróżnicowanie potrzeb i umiejętności

Moda to temat, który zainteresuje i zachęci do pracy wszystkich uczniów. Uczniowie będą mieli okazję wykazać się inwencją twórczą, podzielić się swoimi gustami modowymi, a finalnie wzajemnie podziwiać stworzone przez siebie stroje. Oczywiście na każdym etapie prac należy pamiętać, aby dostosować materiały także dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Już na początku, szykując się do drobnych prac krawieckich w sali, należy przypilnować, aby wszyscy uczniowie mieli dostęp do niezbędnych im narzędzi. W miarę możliwości należy nadzorować ich poczynania z igłą czy nożyczkami, tak aby wszyscy pozostali bezpieczni. Ustalając z rodzicami zgodę na przyniesienie przez uczniów do szkoły niepotrzebnych ubrań, należy poprosić, aby ubrania te były czyste, tak aby każdy uczeń mógł je założyć. Należy pamiętać, że niektórzy uczniowie z nadwrażliwością czy alergiami nie powinni mieć styczności ze wszystkimi rodzajami materiałów. W takim wypadku należy zwrócić zainteresowanym rodzicom i uczniom uwagę, że mają oni mieć swoje ubrania wybrane wcześniej w domu wspólnie z rodzicami i nie przymierzać ubrań przyniesionych przez inne dzieci. Warto pamiętać, że uczniowie z niektórymi niepełnosprawnościami mogą mieć kłopoty z szybkim przebieraniem się. W takim wypadku należy zaproponować jedynie zmianę akcesoriów, np. kapelusza, szalika/szala, biżuterii czy torebki. Można też zaproponować, aby uczniowie przygotowali swoje stylizacje w innej formie: kolażu ze zdjęć lub rysunku. Jeśli uczniowie będą chcieli przebierać się podczas lekcji, żeby przymierzać wymyślone przez siebie stylizacje, należy w klasie zaadaptować przestrzeń na przebieralnię, tak aby wszyscy czuli się komfortowo.

7. Formy i metody realizacji projektu

7.1. Formy pracy

Główną formą pracy w projekcie interdyscyplinarnym jest praca w grupach. Uczniowie będą jednak pracowali w grupach projektowych na lekcjach techniki oraz na lekcjach języka francuskiego, które zostaną przeznaczone na pracę nad omawianiem stylizacji. Na wcześniejszych lekcjach – podczas których uczniowie będą poznawać środki językowe niezbędne do przygotowania opisów stylizacji – praca będzie odbywała się tradycyjnie z całą klasą, jeśli materiały omawiane będą wspólnie. Przewidziano także pracę indywidualną i w parach podczas ćwiczeń proponowanych przez nauczyciela. Dyskusje na lekcjach techniki i historii prowadzone będą na forum całej klasy.

7.2. Metody pracy

Zgodnie z zaleceniami programu nauczania i podejścia zadaniowego, które ma na celu aktywizowanie uczniów, przewodnią metodą pracy będzie metoda projektu, w której

uczniowie pracują w małych grupach (w niniejszym projekcie będą to grupy trzy-, czteroosobowe), co sprzyja ich aktywizacji, kształtuje w nich współpracę, odpowiedzialność i umiejętności komunikacyjne. Metoda ta ma wzbudzać ciekawość i chęć zdobywania informacji przez uczniów. W finałowym etapie projektu uczniowie zaprezentują stylizacje ubraniowe, które przygotowują na lekcjach techniki, oraz ich opisy w języku francuskim. Taka forma przedstawiania efektów pracy doskonali u uczniów umiejętności wyrażania własnego zdania i przekonywania do własnych wyborów.

W trakcie przygotowywania opisów stylizacji uczniowie, zwracając się do siebie, będą starali się używać prostych komunikatów w języku francuskim, w ramach podejścia komunikacyjnego.

Również w trakcie wcześniejszych lekcji języka francuskiego, podczas których uczniowie poznają nowe zagadnienia językowe potrzebne do wypowiedzania się na tematy wyglądu zewnętrznego i mody, część ćwiczeń będzie wymagała od nich użycia podejścia komunikacyjnego.

Metoda kognitywna pozwoli uczniom na zgromadzenie reguł językowych niezbędnych do tworzenia wypowiedzi, w tym przypadku dotyczących wyglądu zewnętrznego i mody.

Na lekcjach techniki, w trakcie rozmowy o recyklingu ubrań i sposobach ich odnawiania, nauczyciel zaproponuje uczniom dyskusję oraz analizę omawianych informacji.

Podobnie można postąpić na lekcjach historii podczas omawiania ewolucji strojów na przestrzeni epok, a także wskazując zmiany w słownictwie dotyczącym ubioru i słów oraz na lekcjach języka francuskiego, gdy omawiane są polskie wyrazy związane z modą, mające swoje źródło w języku francuskim.

Nauczyciel może włączyć do lekcji elementy grywalizacji, wykorzystując w realizacji projektu gry zaproponowane poniżej.

Jeśli uczniowie, z którymi organizowany będzie projekt, pomimo tego, że są już nastolatkami, lubią elementy ludyczne w nauce, można zaproponować im zabawę przy akompaniamencie piosenki *Promenons-nous dans le bois*, która zazwyczaj urozmaica lekcje z dziećmi. Dzieci spacerują po sali i śpiewają zwrotkę piosenki (*Promenons-nous dans le bois pendant que le loup n'y est pas, si le loup y était ; il nous mangerait, le loup où es-tu, que fais-tu ?*), a na ostatnie pytanie zwrotki wilk odpowiada „je mets...” – i tu podaje jakąś część garderoby, którą na siebie zakłada. Po każdej zwrotce wilk zakłada inną część garderoby. Wilków w klasie może być kilku, a piosenka może posłużyć za przerywnik podczas lekcji języka francuskiego. Będzie ona świetnym urozmaiceniem lekcji dla uczniów, którzy mają problem z dłuższym skupieniem się na jednym zadaniu.

8. Sposób realizacji projektu edukacyjnego

8.1. Zainicjowanie projektu

Projekt zostanie przedstawiony uczniom podczas pierwszej lekcji języka francuskiego wchodzącej w skład projektu. Na początku tej lekcji, podczas spisywania kontraktu, oprócz uczniów będą obecni wszyscy nauczyciele biorący udział w inicjatywie. Nauczyciel języka francuskiego opowie o projekcie i przedstawi jego harmonogram (zamieszczony poniżej). Omówione zostaną jego cele i sposób wykonania poszczególnych prac.

Ważne, aby przed rozpoczęciem projektu nauczyciel koordynujący porozmawiał z rodzicami uczniów biorących w nim udział (np. podczas klasowego zebrania). Należy uprzedzić rodziców, że dzieci będą chciały zabrać z domu niepotrzebne ubrania. Rodzice powinni zweryfikować, czy rzeczy przygotowane przez dzieci rzeczywiście nadają się do recyklingu i czy będą mogli je dowolnie przerabiać.

8.2. Spisanie kontraktu

Ponieważ artyści w świecie mody zazwyczaj podpisują kontrakty dotyczące projektowania, w niniejszym projekcie interdyscyplinarnym można także zaproponować uczniom spisanie kontraktu – z nimi jako ze znanymi artystami. W kontraktach uczniowie mogą podać swoje pseudonimy artystyczne. Nauczyciele ze swojej strony mogą przedstawić punkty dotyczące kwestii technicznych, uczniowie zaś zaproponować zasady, którymi wszyscy będą kierowali się w trakcie projektu.

Kwestie techniczne to:

- data realizacji projektu: od do ;
- koordynator projektu: nauczyciel języka francuskiego;
- osoby biorące udział w projekcie: nauczyciele techniki, historii oraz uczniowie klasy VI;
- cele projektu.

Propozycje zasad, na które można naprowadzić uczniów, przedstawione zostały poniżej.

Jak pracujemy:

1. Każdy uczeń odpowiada w grupie za przydzielone mu zadanie.
2. Zadania wykonywane są na czas.
3. Projekt polega na komunikacji i współpracy; upewniamy się, czy koledzy i koleżanki nie potrzebują pomocy. Jeśli tak jest, chętnie pomagamy.
4. Podczas dyskusji i rozmów każdy ma prawo przedstawić własne zdanie, należy zawsze starać się dojść do porozumienia.
5. W razie konfliktu pomiędzy członkami grupy lub w przypadku wystąpienia innych problemów zwracamy się do nauczyciela.

8.3. Wybór tematu

Głównym tematem projektu jest moda i jej przedstawianie. Pomysły na stylizacje będą omawiane dopiero po podzieleniu uczniów na grupy projektowe i przyniesieniu przez nich ubrań i akcesoriów potrzebnych do przygotowania indywidualnych stylizacji. Każda przygotowana już kreacja może zyskać – oprócz szczegółowego opisu – również nazwę.

8.4. Podział na grupy

Grupy projektowe powinny składać się z trzech lub czterech osób. Uczniowie mogą dokonać podziału na grupy sami – przede wszystkim dlatego, że temat dotyczący ubrań jest dość subiektywny i to, co będzie podobało się jednemu, może zupełnie nie zyskać aprobaty innych. Jeśli uczniowie zaś sami dobiorą się w grupy, istnieje duże prawdopodobieństwo, że osoby będą się lepiej znały, co w tym wieku często oznacza, że mają podobne gusta.

Nauczyciel powinien zweryfikować już podzielone grupy i ustalić, czy w grupach, w których znajdują się uczniowie ze specjalnymi potrzebami, będą osoby, które w razie potrzeby udzielą im wsparcia.

Należy również pamiętać, że niektórzy uczniowie, np. ze spektrum autyzmu, mogą nie chcieć pracować w grupie lub – jeśli zdecydują się współpracować z kolegami – będzie trzeba wyjaśnić im, że kolega lub koleżanka nie lubią, kiedy przekracza się dystans pomiędzy osobami. Trzeba oczywiście wytłumaczyć także, że nie wiąże się to z negatywnymi odczuciami w stosunku do tej osoby, ale z indywidualną potrzebą i kwestiami bezpieczeństwa.

Jak już zostało napisane powyżej, uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi mogą np. być osobami nadwrażliwymi, pracować dużo wolniej czy mieć ograniczoną sprawność ruchową. W związku z powyższym mogą nie chcieć zajmować się przymierzaniem ubrań. W takim wypadku należy przygotować dla nich inną rolę w projekcie. Mogą zostać konferansjerami, którzy podczas pokazu mody zapowiedzą poszczególne stylizacje, pełnić rolę osób odpowiedzialnych za podkład muzyczny do pokazu, robić zdjęcia w trakcie pokazu lub po prostu sprawować funkcję doradców.

8.5. Sformułowanie ogólnych oraz szczegółowych celów projektu

Na pierwszych zajęciach projektowych należy szczegółowo omówić poszczególne cele projektu. Uczniowie powinni się dowiedzieć, że końcowym efektem ma być klasowy pokaz mody, który odbędzie się na ostatniej lekcji języka francuskiego wchodzącej w skład projektu. Podczas pokazu każda grupa przedstawi stylizacje modowe wykonane na zajęciach techniki. Ponadto:

- Każda grupa przygotowuje albo jedną wspólną stylizację, albo stylizację dla każdego członka grupy.
- Do każdej stylizacji zostanie przygotowany szczegółowy jej opis, zawierający wszystkie części garderoby wchodzące w jej skład, akcesoria, kolory poszczególnych elementów, ich wzory oraz materiały, z jakich zostały zrobione. Może on również zawierać nazwę stylu, w który dana stylizacja się wpisuje. Uczniowie mogą wybrać spośród istniejących stylów lub wymyślić własny styl. Prezentacja będzie zawierała także informację, czy strój jest przeznaczony do użytku codziennego, czy do noszenia w trakcie specjalnych okazji (jakich).
- Jeśli grupa przygotowuje stylizację dla wszystkich jej członków, opisy poszczególnych stylizacji będą przedstawiane przez inną osobę niż ta, która będzie prezentowała ubiór.
- Pokazowi mody będzie towarzyszyła ścieżka muzyczna wybrana z utworów francuskojęzycznych artystów. Każdy zespół może zaproponować utwory, które będą komponowały się najlepiej ze stylizacjami.
- Pokaz mody będzie prowadził konferansjer wybrany spośród uczniów. Będzie on zapowiadał każdą stylizację, wymieniał jej autora i nazwę.
- Jeśli uczniowie wyrażą na to zgodę, wybrany uczeń (uczniowie) będą robić zdjęcia podczas pokazu. Zdjęcia te mogą potem zawisnąć w klasie lub zostać zaprezentowane na stronie internetowej szkoły (w związku z przepisami dot. ochrony danych osobowych należy pamiętać o odpowiednich zgodach rodziców).

8.6. Przygotowanie harmonogramu pracy i podział zadań

Poniżej przykładowy harmonogram, który ułatwi pracę uczniom i nauczycielom, pozwoli na zapisanie podziału zadań i kontrolowanie postępu prac. Każda grupa dostaje swój harmonogram i zapisuje w nim zadania każdego ucznia.

Jeśli klasa posiada wspólną przestrzeń wirtualną, np. na platformie, harmonogramy mogą zostać tam zamieszczone. Można je wywiesić w tradycyjnej formie w każdej klasie, w której trwają prace nad projektem.

Przykładowy harmonogram

Tydzień/ Przedmiot GRUPA	język francuski	technika	historia
Tydzień nr 1	(dwie godziny) 1. Omawiamy informacje dotyczące mody we Francji, pokazów mody, <i>prêt-à-porter</i> , <i>haute couture</i> , francuskich projektantów, poznajemy słownictwo dotyczące mody. 2. Poznajemy i ćwiczymy struktury gramatyczne pozwalające na przygotowanie opisu stylizacji.	(jedna godzina) Oglądamy i rozdzielamy przyniesione przez każdego stroje, przerabiamy je według naszych projektów, w miarę naszych możliwości. Zadania: Patryk: Ewa: Ola:	(jedna godzina) Poznajemy wybrane kwestie dotyczące historii mody. Rozmawiamy o tym, jak styl życia, obowiązki codzienne czy miejsce zamieszkania wpływały na ubrania, które nosili nasi przodkowie. Omawiamy słownictwo związane z modą pochodzące z jęz. francuskiego.
Tydzień nr 2	(dwie godziny) 1. Przygotowujemy opisy naszych stylizacji, wymyślamy dla nich nazwy. Zadania: Patryk: Ewa: Ola: 2. Uczymy się przedstawiać/ czytać nasze prezentacje, pracujemy nad poprawną wymową.	(jedna godzina) Oglądamy i rozdzielamy przyniesione przez każdego stroje, przerabiamy je według naszych projektów, w miarę naszych możliwości. Zadania: Patryk: Ewa: Ola:	(jedna godzina) Omawiamy historie wybranych strojów, każdy uczeń przedstawia znalezione przez siebie informacje.
Tydzień nr 3	(jedna godzina) Finałowy pokaz		

8.7. Realizacja projektu

1. Pierwsze zajęcia języka francuskiego poświęcone modzie powinny zostać wprowadzone krótką rozmową na temat mody francuskiej. Nauczyciel może zapytać uczniów (w języku polskim), kim są projektanci mody, czym się zajmują oraz czy uczniowie znają jakiś francuskiego projektantów. Należy uczniom wyjaśnić kluczowe dla francuskiego świata mody pojęcia: *la haute couture*, *prêt-à-porter*, *défilé de mode*, *Paris fashion week*, ilustrując je odpowiednimi fotografiami. Nauczyciel znajdzie je w materiałach, do których dostęp zapewniają linki wymienione w netografii. Warto, aby stroje na zdjęciach ilustrujących *la haute couture* były intrygujące i oryginalne – tak, aby uczniowie zrozumieli, że moda to też sztuka, więc można się nią bawić na różne sposoby i przygotowywać kreacje, które niekoniecznie będą nadawały się do użytku codziennego. Takie przykłady zainspirują uczniów do przygotowania ciekawych stylizacji. Po takim wprowadzeniu nauczyciel języka francuskiego wraz z nauczycielem historii i techniki opowiedzą uczniom o planowanym projekcie i jego szczegółach: przedstawią uczniom harmonogram prac, wspólnie przygotowują i podpiszą kontrakt, a także przeprowadzą podział na grupy.
2. W dalszej części lekcji nauczyciel języka francuskiego rozpocznie wprowadzenie nowych pojęć dotyczących ubioru oraz potrzebne do późniejszej prezentacji konstrukcje gramatyczne. Lekcja ta może zostać przeprowadzona w tradycyjny sposób przy pomocy materiałów dostępnych w podręczniku ucznia, ale nauczyciel może też wykorzystać filmik ze strony [Super Easy French](#), w którym wypytywani podczas sondy ulicznej mieszkańcy Paryża opowiadają w bardzo prosty sposób, w co są ubrani i jakie mają na sobie dodatki. Po prezentacji każdej osoby lektorka wyraźnie wymawia nazwy poszczególnych ubrań i akcesoriów, które były wymienione przez osobę, co zachęca do wspólnego powtarzania. Ponieważ uczniowie dokładnie widzą, w co ubrane są kolejne osoby (pytane osoby często pokazują konkretne ubranie, mówiąc o nim), z łatwością zrozumieją, o jakich częściach garderoby jest mowa. Film jest dość długi, dlatego wystarczy obejrzeć wypowiedzi pierwszych trzech osób, przy których pojawia się bardzo dużo słownictwa. Aby uczniowie skupili się na oglądanym filmiku, można poprosić, aby podczas oglądania zaznaczyli na poniżej zaproponowanej liście, które nazwy ubrań usłyszeli (nie wszystkie z wymienionych poniżej słów znalazły się w filmiku):
 - A. *des baskets*
 - B. *une bague*
 - C. *des joggings*
 - D. *des billets*
 - E. *des lunettes*
 - F. *un bracelet*
 - G. *des photos*
 - H. *un sac*
 - I. *une maison*
 - J. *un pyjama*
 - K. *un pull*
 - L. *une voiture*
 - M. *un chapeau*

- N. *un pantalon*
- O. *un cahier*
- P. *un T-shirt*
- Q. *une chaîne*

Należy w dalszej kolejności poprosić uczniów o podzielenie powyższych słów na trzy kategorie: *les vêtements, les accessoires, les bijoux*.

Przed drugim oglądaniem fragmentu wideo można poprosić uczniów o znalezienie, jakiego zdania używają prowadzący, żeby zapytać, w co są ubrani przechodnie (*Qu'est-ce que vous portez aujourd'hui ? Comment êtes-vous habillés aujourd'hui ?*), a następnie – jak sformułowane są odpowiedzi przechodniów (*je porte..., j'ai..., avec un...*). Tutaj nauczyciel może podać uczniom formy dla 2.os. l. poj. podanych powyżej pytań, a także inne formy czasownika *porter*, szczególnie, 3.os. l. poj., która przyda się uczniom do prezentacji. W ramach pracy domowej uczniowie mogą obejrzyć kolejny filmik, który pozwala utrwalić samodzielnie słownictwo związane z ubraniami w prosty sposób.

3. Na początku kolejnej lekcji języka francuskiego nauczyciel wyświetla uczniom kilka zdjęć przedstawiających różne stylizacje we współczesnych stylach popularnych we Francji, takich jak: *BCBG, bobo, hypster, babacool, bling-bling*. Zdjęcia towarzyszą artykułom o tych stylach, do których linki znajdują się w netografii. Razem z uczniami nauczyciel próbuje opisać widoczne na zdjęciach stylizacje, używając wyrażen: *il/elle porte..., il/elle a...* z ubraniami, akcesoriami i biżuterią oraz kolorami. W pewnym momencie z pewnością uczniowie będą chcieli doprecyzować materiały i wzory opisywanych ubrań i tu nauczyciel będzie mógł wprowadzić kolejne wyrażenia, które przydadzą się uczniom w ich prezentacjach.

Będą to wyrażenia odnoszące się do wzorów: *à pois, à carreaux, uni, à rayures, à motifs* ; a także do materiałów: *en soie, en coton, en laine, en lin, en jean, en cuir*. Lepiej podać uczniom więcej słownictwa niż zazwyczaj pojawia się na tym etapie nauczania w podręcznikach, ponieważ zapewne uczniowie przyniosą ubrania z bardzo różnych materiałów i będą chcieli poznać konkretne określenia.

W ramach powtórki słówek i zabawy można zaproponować uczniom grę, w trakcie której uczeń opisuje ubranie dowolnie wybranego kolegi, a reszta klasy zgaduje, o kogo chodzi. Na koniec zajęć nauczyciel może wrócić jeszcze do stylów przedstawionych na początku zajęć, pokazać kilka innych niż na pierwszym etapie zdjęć i poprosić uczniów o odgadnięcie, jakie style prezentują sfotografowane postacie. Uczniowie będą mieli za zadanie opisać przedstawione na nich stylizacje. Jeśli wystarczy czasu, nauczyciel może przeczytać lub odtworzyć uczniom wcześniej nagrane przez siebie miniteksty, opisujące ubrania typowe dla kilku zawodów, a uczniowie muszą odgadnąć, o jaki zawód chodzi. Propozycje opisów poniżej:

- A. *Il porte un T-shirt blanc, un pantalon blanc et des chaussures en plastique (un médecin).*
- B. *Elle porte une longue robe multicolore, un grand pull noir et un foulard sur la tête. Elle a de grandes boucles d'oreilles et beaucoup de bracelets (une voyante).*
- C. *Il porte une chemise noire, un pantalon noir résistant, des bottes en cuir et un casque sur la tête (un mineur).*

- D. *Elle porte un T-shirt blanc en coton, un short blanc, des baskets blancs et des chaussettes blanches. Elle a une casquette sur la tête (une joueuse de tennis).*
- E. *Il porte un costume bleu marine, une chemise blanche très classique, un chapeau blanc (un pilote).*
4. Kolejne dwie lekcje języka francuskiego przeznaczone są na pracę w grupach i tworzenie opisów stylizacji przygotowanych na lekcjach techniki. Nauczyciel przechadza się w trakcie lekcji po sali, pomaga ze słownictwem, sprawdza poprawność zapisów w tekstach uczniów. Przygotowawszy swoje opisy, uczniowie uczą się je prezentować lub – w przypadku, gdy mają trudności z zapamiętaniem tekstu – odczytywać je z kartki. Jeśli nauczyciel zauważy, że uczniowie zaczynają być rozproszeni i nie zajmują się już swoją pracą, może zaproponować im zabawę, która została opisana powyżej (aby jednak to zrobić, musi się upewnić, że w klasie będą części garderoby, które będzie on mógł wykorzystać w zabawie). Na koniec każdej lekcji poświęconej na pracę w grupach uczniowie wspólnie omawiają, co udało im się zrobić i co zostało im na kolejne zajęcia. Następnie wybrany przez nich przedstawiciel grupy referuje zebrane informacje nauczycielowi, co ułatwi temu ostatniemu monitorowanie zaawansowania prac.
 5. Na dwóch lekcjach techniki przeznaczonych na projekt uczniowie zajmą się tworzeniem stylizacji, zamieniając salę w warsztat kreatora mody. Zanim jednak wezmą się do pracy, nauczyciel zaproponuje uczniom krótką dyskusję na temat recyklingu i nadawania przedmiotom drugiego życia. Zapyta ich, jakie przedmioty najczęściej wykorzystywane są u nich w domu pomimo ich zużycia, a które przedmioty są oddawane lub wyrzucane. Wspólnie ustalą, co można zrobić z takimi przedmiotami oraz jak się ich pozbyć w sposób przyjazny środowisku. Następnie uczniowie obejrzą dokładnie ubrania, które przynieśli z domów i mają ze sobą na lekcji. Zastanowią się, w jaki sposób chcieliby je przerobić, ozdobić, urozmaicić. Jak już zostało napisane powyżej, jeśli nauczyciel ma taką możliwość, powinien zaproponować dzieciom pomoc w drobnym przeszyciu kilku elementów, pokazać, jak doszyć guzik lub inną ozdobę. Jeśli takie prace okażą się zbyt trudne dla uczniów, należy pozostać przy stylizacjach i ewentualnym przycięciu, zawiązaniu kawałków materiału. W zależności od sprawności i chęci uczniów, mogą oni przygotować jedną stylizację dla całej grupy lub po jednej dla każdego jej członka. Podobnie jak na lekcjach języka francuskiego – na koniec każdej lekcji uczeń wybrany przez grupę zda nauczycielowi relację z przebiegu prac tego dnia.
 6. Lekcje historii zostaną przeznaczone na dyskusje dotyczące historii strojów, rozwoju mody na przestrzeni wieków, wpływie kwestii społecznych, statusu socjalnego itp. na ubiór człowieka. Nauczyciel pokaże uczniom fragmenty dokumentów, do których linki znajdują się w netografii, opowie o zmieniającej się modzie, pokaże ilustracje obrazujące te zmiany. Wspólnie z uczniami zastanowi się nad wyrazami z dziedziny mody pochodzącymi z języka francuskiego (przykłady powyżej, w treściach nauczania). Poprosi uczniów, aby w ramach pracy domowej poszukali informacji na temat ewolucji dowolnie wybranego przez nich elementu stroju. Każdy uczeń będzie mógł opowiedzieć o informacjach, jakie udało mu się zdobyć. Mogą być one przedstawione w postaci grafu czasowego, ilustrowanego np. obrazami i zdjęciami danego elementu garderoby na przestrzeni wieków.

8.8. Prezentacja wyników

Na ostatnich zajęciach projektowych języka francuskiego cała klasa urządza pokaz mody. Konferansjer zapowiada kolejne grupy/artystów: *Voilà...; C'est...; Nous voyons...; Ici, on voit...* etc. W tle gra wybrana wcześniej muzyka, każda grupa przedstawia swoją propozycję stylizacji. Jeśli ma jedną stylizację, prezentuje ją na sobie jedna osoba, a pozostałe omawiają. Jeśli każdy uczeń występuje w przygotowanej stylizacji, inny uczeń z grupy ją przedstawia. Oczywiście jeśli któryś z uczniów ze względu na swoje specjalne potrzeby nie będzie mógł/chciał wystąpić przed całą klasą, nauczyciel poprosi go, aby opowiedział o swojej stylizacji tylko przed nim. Jeśli uczeń w ogóle nie będzie mógł przygotować prezentacji ustnej, nauczyciel oceni jego pracę pisemną. Zgodnie z propozycją przedstawioną powyżej można zachęcić uczniów także do przygotowania i przeprowadzenia sesji zdjęciowej. Jeśli zdjęcia zawisną później w przestrzeni publicznej, należy pamiętać o zgodach rodziców na upublicznianie wizerunku.

9. Ewaluacja

Na pierwszej lekcji języka francuskiego po pokazie, w ramach ewaluacji projektu, nauczyciel może odwołać się do zdjęć, które będą wykonywane podczas pokazu. Każdy uczeń zostanie poproszony o wybranie jednego zdjęcia i opowiedzenie na jego podstawie, co najbardziej podobało mu się w trakcie pracy nad projektem, który etap prac był najciekawszy, a także jakie informacje zapamiętał z lekcji języka francuskiego, techniki i historii. Stylizacje przedstawione na zdjęciach mogą pomóc uczniom w przypomnieniu sobie np. nazw stylów modnych we Francji. Na koniec nauczyciel koordynujący oraz pozostali nauczyciele również opowiadają uczniom, co najbardziej im się podobało w projekcie, co ich zaskoczyło, jakie elementy pracy uczniów zasługują na pochwałę, a nad czym jeszcze uczniowie muszą pracować.

10. Ocenianie

Podczas pracy nad projektem, kiedy uczniowie pracują w swoich grupach, nauczyciele poszczególnych przedmiotów powinni ze swojej tradycyjnej roli przeistoczyć się w mentora, który obserwuje pracę w grupach i przyłącza się na jakiś czas do każdej grupy, żeby współuczestniczyć w pracach, doradzać, pomóc zweryfikować np. stworzony do opisu tekst. Może też zalecać, aby uczniowie starali się komunikować w języku francuskim, podpowiadać potrzebne słowa, zadawać pytania, aby zaangażować uczniów w mówienie. Z racji zajmowanej w projekcie pozycji łatwo będzie wprowadzić nauczycielowi elementy oceniania kształtującego, które ma na celu uwydatnienie postępów i osiągnięć uczniów, a nie ich potknięć. Obserwując uczniów, nauczyciel może robić notatki z ich wypowiedzi (np. podczas krótkich dialogów prowadzonych z nimi w trakcie prac) i już po zakończeniu projektu znaleźć czas na omówienie swoich spostrzeżeń z każdym uczniem indywidualnie. Uniknięcie klasyfikacji, punktacji, porównywania do kolegów spowoduje, że uczniowie będą dużo bardziej zainteresowani indywidualną informacją zwrotną na temat swoich osiągnięć. Takie działanie zachęci ich do współpracy i pozwoli zrozumieć, że każdy pracuje i osiąga pewne umiejętności w swoim indywidualnym tempie. Dobra zabawa i ciekawe informacje zdobyte podczas pracy nad projektem pokażą uczniom, że można wiele się nauczyć, robiąc rzeczy bardzo przyjemne, i że warto zaangażować się w przygotowanie i realizację działań, nawet jeśli na koniec nie czeka na uczniów ocena. Taka forma oceniania będzie również bardzo

atrakcyjna dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, ponieważ z jednej strony zostaną potraktowani bardzo indywidualnie, a z drugiej forma ich oceniania będzie taka sama jak innych uczniów.

W przypadku nowego słownictwa oraz nowych zagadnień gramatycznych z języka francuskiego warto zaproponować na lekcjach następujących po ich wprowadzeniu quizy, które można przeprowadzić za pomocą aplikacji (np. Quizlet). Sposób ten pozwala efektywnie sprawdzić, co uczniowie zapamiętali. Punkty z poszczególnych quizów mogą być zsumowane i na koniec na ich podstawie nauczyciel może wystawić ocenę zbiorczą.

11. Netografia

[FranceInter.fr](#) – ciekawe informacje o historii mody dla nauczyciela języka francuskiego (dostęp 12.05.2022).

[MamanBCBG.com](#) – artykuł o tym, jak rozpoznać styl BCBG (dostęp 12.05.2022).

[LeMonde.fr](#) – różnica pomiędzy stylem bobo a hipster (dostęp 12.05.2022).

[Polszczyzna.pl](#) – artykuł o zapomnianych nazwach ubrań (dostęp 12.05.2022).

[HistoireDeLaNode.canalblog.com](#) – ciekawe informacje o historii mody dla nauczyciela jęz. francuskiego (dostęp 12.05.2022).

[HistoriaSztuki.com.pl](#) – historia mody zaprezentowana za pomocą ilustracji (dostęp 12.05.2022).

[YouTube.com](#) – filmik ze strony Super Easy French, na którym osoby w sondzie ulicznej opowiadają, w co są ubrane. Następnie lektorka powtarza najważniejsze słownictwo (dostęp 12.05.2022).

[YouTube.com](#) – piosenka o wilku, którą można wykorzystać jako zabawny przerywnik (dostęp 12.05.2022).

[Cosmopolitan.fr](#) – strona z informacjami o Fashion Week dla nauczyciela (dostęp 12.05.2022).

[Culture.gouv.fr](#) – strona pomagająca wzbogacić słownictwo modowe dla nauczycieli (dostęp 12.05.2022).

[YouTube.com](#) – film o modzie z informacjami dla nauczycieli (dostęp 12.05.2022).

[YouTube.com](#) – film pomagający wzbogacić słownictwo modowe (dostęp 12.05.2022).

[TabloideMode.media](#) – strona pomagająca wzbogacić słownictwo modowe, dla nauczycieli (dostęp 12.05.2022).

[PolskaTradycja.pl](#) – informacje o tradycyjnych strojach w Polsce (dostęp 12.05.2022).

[YouTube.com](#) – film z ćwiczeniami dla uczniów do zrobienia w domu w celu powtórzenia słownictwa do prezentacji (dostęp 12.05.2022).

[DobrzeWychowana.pl](#) – artykuł o zapomnianych nazwach ubrań (dostęp 12.05.2022).

Karolina Wawrzonek – wykładowczyni w Instytucie Romanistyki Uniwersytetu Warszawskiego, autorka rozprawy doktorskiej dotyczącej poradników nauczyciela towarzyszących podręcznikom do nauki języka francuskiego. Od 22 lat lektorka języka francuskiego, egzaminatorka DELF (fr. *Diplôme d'études en langue française*), egzaminatorka Olimpiady Języka Francuskiego, współpracująca przy jej organizacji. Współtworzy różnorodne materiały do nauczania języka francuskiego, materiały egzaminacyjne, a także prowadzi staże przyszłych nauczycieli języka francuskiego.